Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

23. siječnja 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Nepoštena poslovna praksa – Direktiva 2005/29/EZ – Članak 7. – Zavaravajuća izostavljanja – Poziv na kupnju – Bitne informacije – Informacije koje treba pružiti potrošaču o načinu izračuna cijene – Ponuda opskrbe električnom energijom na internetu – Simulator tarifa – Navođenje postotka povećanja cijene primjenjivog na potrošača”

U predmetu C-518/23,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka), odlukom od 27. srpnja 2023., koju je Sud zaprimio 10. kolovoza 2023., u postupku

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

protiv

NEW Niederrhein Energie und Wasser GmbH,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, potpredsjednik Suda, u svojstvu predsjednika šestog vijeća, A. Kumin (izvjestitelj) i I. Ziemele, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V., P. Wassermann, *Rechtsanwalt*,

– za NEW Niederrhein Energie und Wasser GmbH, T. Höch, *Rechtsanwalt*,

– za Europsku komisiju, P. Kienapfel, P. Ondrůšek i I. Rubene, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 7. stavka 1. i članka 7. stavka 4. točke (c) Direktive 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi) (SL 2005., L 149, str. 22.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 8., str. 101. i ispravak SL 2016., L 332, str. 25.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Bundesverbanda der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. (Savezna unija elektrana i udruga potrošača, Njemačka) (u daljnjem tekstu: Savezna unija) i NEW Niederrhein Energie und Wasser GmbH u vezi s navodnim zavaravajućim oglašavanjem ponude opskrbe električnom energijom.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 U uvodnim izjavama 6., 7., 14. i 18. Direktive 2005/29 navodi se:

„6. Ovom se direktivom stoga usklađuju zakoni država članica u području nepoštene poslovne prakse, uključujući nepošteno oglašavanje, koja izravno nanosi štetu gospodarskim interesima potrošača i na taj način neizravno šteti gospodarskim interesima legitimnih konkurenata. U skladu s načelom proporcionalnosti, ova direktiva štiti potrošače od posljedica takve nepoštene poslovne prakse, ako je ona bitna, ali priznaje da u nekim slučajevima učinak na potrošače može biti zanemariv […].

7. Ova se direktiva tiče poslovne prakse koja je u izravnom odnosu s utjecajem na potrošačeve odluke o poslu u vezi s proizvodima […]

[…]

14. Poželjno je da se zavaravajućom poslovnom praksom smatra i praksa, uključujući zavaravajuće oglašavanje, pri kojoj se zavaravanjem sprečava potrošača da izvrši izbor temeljen na informacijama, odnosno učinkovit izbor. U skladu sa zakonima i praksom država članica u području zavaravajućeg oglašavanja, ova direktiva raščlanjuje zavaravajuću praksu na zavaravajuće postupke i zavaravajuća izostavljanja. U vezi sa zavaravajućim izostavljanjima ova direktiva utvrđuje ograničeni broj ključnih informacija koje su potrošaču potrebne kako bi donio odluku o transakciji. Takve informacije ne moraju biti objavljene u svim oglasima, već samo ako trgovac poziva na kupnju, što je konceptualno jasno određeno u ovoj direktivi. Pristup potpunog usklađivanja usvojen u ovoj direktivi ne

sprečava države članice da u nacionalnom pravu utvrde glavna obilježja pojedinih proizvoda, kao što su kolekcionarski predmeti ili električni proizvodi, kod kojih bi ispuštanje obilježja pri pozivu na kupnju bilo bitno […]

[…]

18. Primjereno je od nepoštene poslovne prakse zaštititi sve potrošače. Međutim, Sud EZ-a utvrdio je, u presudama u slučajevima vezanima uz oglašavanje […] da je nužno ispitati učinak na zamišljenog tipičnog potrošača. U skladu s načelom proporcionalnosti, a kako bi omogućila učinkovitu primjenu zaštite koju predviđa, ova direktiva kao mjerilo postavlja prosječnog potrošača koji je u razumnoj mjeri obaviješten, pažljiv i oprezan, uzimajući u obzir socijalne, kulturne i jezične čimbenike, kao što to tumači Sud, no ona također sadrži odredbe čiji je cilj spriječiti iskorištavanje potrošača kojega njegova obilježja čine posebno ranjivim u odnosu na nepoštenu poslovnu praksu […] Test prosječnog kupca nije statistički test. Nacionalni sudovi i nacionalna tijela morat će primijeniti vlastite sposobnosti prosuđivanja, uzimajući u obzir sudsku praksu Suda, kako bi odredili tipičnu reakciju prosječnog potrošača u svakom pojedinom slučaju.”

4 Člankom 2. te direktive određuje se:

„Za potrebe ove direktive:

[…]

(d) ‚poslovna praksa poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču’ […]: znači svaka radnja, izostavljanje, tijek postupanja ili zastupanja, tržišno komuniciranje uključujući oglašavanje i stavljanje proizvoda na tržište koje izvrši trgovac, a u izravnoj je vezi s promocijom, prodajom ili dobavljanjem proizvoda potrošačima;

[…]

(i) ‚poziv na kupnju’: znači trgovačko komuniciranje koje navodi obilježja proizvoda i njegovu cijenu na način koji je primjeren korištenim sredstvima trgovačkog komuniciranja i na taj način omogućuje potrošaču da obavi kupnju;

[…]”

5 Člankom 7. navedene direktive predviđa se:

„1. Poslovna praksa smatra se zavaravajućom ako u danom činjeničnom okviru, uzimajući u obzir sva obilježja i okolnosti i ograničenja sredstava priopćavanja, izostavi bitne informacije potrebne prosječnom potrošaču da bi u danim okolnostima donio informiranu odluku o transakciji te na taj način prosječnog potrošača navodi ili je vjerojatno da će ga navesti na donošenje odluke o poslu koju inače ne bi donio.

2. Također se smatra zavaravajućim izostavljanjem slučaj u kojem, uzimajući u obzir pitanja raspravljena u stavku 1., trgovac skriva ili na nejasan, nerazumljiv, dvosmislen ili nepravodoban način pruža bitne informacije navedene u tom stavku, odnosno ne naznači poslovnu namjeru poslovne prakse ako ona već nije očita iz konteksta, te ako u bilo kojem od tih slučajeva to

prosječnog potrošača navodi ili je vjerojatno da će ga navesti na donošenje odluke o transakciji koju inače ne bi donio.

3. Ako sredstvo koje se koristi za priopćavanje poslovne prakse uvodi ograničenja prostora ili vremena, ta se ograničenja, kao i sve mjere koje je trgovac poduzeo kako bi na druge načine informacije učinio raspoloživima za potrošače, uzimaju u obzir pri odlučivanju je li informacija izostavljena.

4. U slučaju pozivanja na kupnju sljedeće se informacije smatraju bitnima, ako već nisu očite iz konteksta:

[…]

(c) cijena koja uključuje poreze ili način na koji se cijena izračunava ako se zbog prirode proizvoda ona ne može na razuman način unaprijed izračunati, kao i, ako je primjereno, svi dodatni troškovi otpreme, dostave ili poštanski troškovi odnosno ako ih nije moguće na razuman način izračunati unaprijed, činjenica da ti dodatni troškovi mogu biti plativi;

[…]”

Njemačko pravo

6 Cilj Gesetza gegen den unlauteren Wettbewerb (Zakon o sprečavanju nepoštenog tržišnog natjecanja), od 3. srpnja 2004. (BGBl. 2010. I, str. 254.), u verziji koja je bila na snazi 28. svibnja 2022. i koja se primjenjuje na glavni postupak (u daljnjem tekstu: UWG) među ostalim je prenošenje Direktive 2005/29 u njemačko pravo.

7 U skladu s člankom 5*bis* stavcima 1. i 3. UWG-a:

„1. Nepošteno djeluje i svaka osoba koja zavara potrošača ili drugog sudionika na tržištu tako da izostavlja bitnu informaciju

1. koja je potrošaču ili nekom drugom sudioniku na tržištu ovisno o okolnostima potrebna kako bi donio informiranu odluku o poslu, a

2. izostavljanje te informacije potrošača ili nekog drugog sudionika na tržištu može navesti na donošenje odluke o poslu koju inače ne bi donio.

[…]

3. Kako bi se ocijenilo je li bitna informacija izostavljena, treba uzeti u obzir:

1. ograničenja prostora i vremena zbog sredstva priopćavanja odabranog za poslovnu praksu, kao i

2. sve mjere koje poduzetnik poduzima kako bi potrošaču ili nekom drugom sudioniku na tržištu omogućio pristup informacijama na način koji ne uključuje sredstvo priopćavanja odabrano za poslovnu praksu.”

8 Člankom 5*ter* stavkom 1. UWG-a određuje se:

„Ako se nude proizvodi ili usluge s naznakom njihovih obilježja i njihove cijene na način koji je primjeren korištenom sredstvu priopćavanja, tako da prosječni potrošač može sklopiti transakciju, tada se informacije koje su naknadno navedene smatraju bitnima u smislu članka 5*bis* stavka 1., pod uvjetom da izravno ne proizlaze iz konteksta:

[…]

3. cijena koja uključuje poreze ili način na koji se cijena izračunava ako se zbog prirode proizvoda ona ne može na razuman način unaprijed izračunati, kao i, ako je primjereno, svi dodatni troškovi otpreme, dostave ili poštanski troškovi odnosno ako ih nije moguće na razuman način izračunati unaprijed, činjenica da ti dodatni troškovi mogu biti plativi;

[…]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

9 NEW Niederrhein Energie und Wasser, koji svoju djelatnost obavlja na čitavom njemačkom državnom području, isporučuje električnu energiju, među ostalim, kupcima koji raspolažu akumulacijskim sustavom električne energije koji služi za grijanje (u daljnjem tekstu: električna energija koja se koristi za grijanje). Stoga to društvo tim kupcima osobito prodaje električnu energiju koja je fakturirana po sniženoj cijeni tijekom „sati jeftinije struje” koji odgovaraju noćnom razdoblju te je namijenjena opskrbi tog sustava.

10 Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da se potrošnja navedenih kupaca električne energije koja se koristi za grijanje i električne energije koja se koristi u druge svrhe može obračunavati zasebno ili zajedno. U slučaju zajedničkog obračuna, koristi se dvotarifno brojilo s dvama čitačima koji bilježe potrošnju električne energije, jedno po sniženoj tarifi za sate jeftinije struje, a drugo po punoj tarifi, koja se primjenjuje tijekom ostalih sati dana.

11 Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da kupci mogu tijekom sati primjene snižene tarife, uz električnu energiju koja se koristi za grijanje, trošiti električnu energiju koja se koristi u druge svrhe, pri čemu se potonja potrošnja ne može zasebno bilježiti. Određeni poslovni subjekti i operatori distribucijskih sustava električne energije u toj situaciji nameću opskrbljivačima električne energije takozvanu „kompenzacijsku” količinu (u daljnjem tekstu: kompenzacijska količina), koja odgovara obračunu po punoj tarifi dijela potrošnje električne energije izmjerene po sniženoj tarifi te se iskazuje u obliku paušalnog postotka.

12 Na svojoj internetskoj stranici, www.new-energie.de, NEW Niederrhein Energie und Wasser, koji na svoje klijente prebacuje kompenzacijsku količinu koju su odredili operatori distribucijskih sustava električne energije, stavlja javnosti na raspolaganje simulator tarifa električne energije. Njime se mogu koristiti i osobe koje troše električnu energiju za grijanje i imaju dvotarifno brojilo. Zainteresirane osobe moraju u tu svrhu u taj simulator unijeti svoj poštanski broj kao i količinu električne energije koju su potrošili ili koje odgovaraju njihovoj potrebi po sniženoj tarifi odnosno punoj tarifi. Taj simulator zatim izračunava ponudu tarifa koju mogu prihvatiti i potom sklopiti ugovor o opskrbi električnom energijom s društvom NEW Niederrhein Energie und Wasser.

13 Prema mišljenju Savezne unije, nenavođenje prilikom korištenja navedenog simulatora kompenzacijske količine koja se prebacuje na dotičnog potrošača predstavlja povredu zabrane zavaravajućeg izostavljanja, a time i UWG-a. Naime, konačna cijena koju prikazuje simulator cijena niža je od stvarne cijene, s obzirom na to da se njome ne uzima u obzir postotak zadržan na ime kompenzacijske količine.

14 Savezna unija zahtijevala je od nadležnih njemačkih sudova, kako u prvostupanjskom tako i u žalbenom postupku, da nalože društvu NEW Niederrhein Energie und Wasser prestanak, među ostalim, oglašavanja ponude opskrbe električnom energijom koja se koristi za grijanje a da se pritom potrošaču u okviru ugovornog procesa i, konkretno, što se tiče načina obračuna te električne energije, ne navede izričito postotak zadržan na ime kompenzacijske količine koji se primjenjuje u slučaju zajedničkog obračuna posredstvom dvotarifnog brojila potrošnje navedene električne energije i potrošnje energije u druge svrhe.

15 Budući da su ti sudovi odbili te zahtjeve, Savezna unija podnijela je reviziju Bundesgerichtshofu (Savezni vrhovni sud, Njemačka), sudu koji je uputio zahtjev, ponavljajući svoj zahtjev za prestanak tog oglašavanja.

16 Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da se u općim uvjetima prodaje tuženika iz glavnog postupka - za koje osoba o kojoj je riječ mora potvrditi da ih je primila na znanje tijekom procesa prihvaćanja na internetu ponude za opskrbu električnom energijom koja se koristi, među ostalim, za grijanje - navodi da je operator lokalne mreže za distribuciju električne energije taj koji određuje noćnu tarifu i postotak koji se zadržava na ime kompenzacijske količine. U njima je također navedeno da je operator mreže utvrdio taj postotak u visini od 25 % za zemljopisno područje na koje se odnosi registrirano sjedište tuženika u glavnom postupku.

17 Sud koji je uputio zahtjev smatra da oglašavanje ponude opskrbe električnom energijom koje proizlazi iz dobavljačeva stavljanja na raspolaganje simulatora tarifa na internetu predstavlja „poziv na kupnju” u smislu relevantnog njemačkog zakonodavstva kojim se prenosi konkretno članak 7. stavak 4. Direktive 2005/29.

18 Prema mišljenju tog suda, s obzirom na to da konačna potrošačeva odluka o poslu, odnosno odluka o sklapanju ugovora o opskrbi električnom energijom, proizlazi iz pokretanja procesa sklapanja ugovora, to što je tuženik u glavnom postupku u svojim općim uvjetima prodaje naveo postotak zadržan na ime primjenjive kompenzacijske količine ne može na odgovarajući način ispuniti, osobito s vremenskog gledišta, tuženikovu obvezu informiranja. Konkretno, informacije o načinu na koji se izračunava naplaćena cijena trebale bi se pružiti u okviru upotrebe simulatora, uz navođenje točnog postotka zadržanog na temelju kompenzacijske količine primjenjive na dotičnu osobu. Stoga bi uključivanje tog postotka u izračun cijene električne energije omogućilo potrošačima da usporede ponudu tuženika u glavnom postupku s ponudom drugih opskrbljivača.

19 Navedeni sud smatra da bi valjalo prihvatiti zahtjev za prestanak oglašavanja koji mu je podnijela Savezna unija ako bi se utvrdilo da informacija koju tuženik u glavnom postupku treba pružiti na temelju članka 7. stavka 1. i članka 7. stavka 4. točke (c) Direktive 2005/29 u pogledu načina na koji se cijena izračunava mora uključivati točan postotak zadržan na ime kompenzacijske količine, tako da osoba o kojoj je riječ, koja je upoznata sa svojom potrošnjom električne energije, može samostalno izračunati tu cijenu. Takvo tumačenje bilo bi u skladu s ciljem te direktive kojim se nastoji zajamčiti visoka razina zaštite potrošača i moglo bi se izvesti iz regulatornog konteksta u kojem se nalazi taj članak 7. stavak 4. točka (c) Direktive 2005/29.

20 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je takva informacija potrebna potrošaču kako bi donio informiranu odluku o transakciji te smatra da ga izostavljanje te bitne informacije može navesti na donošenje odluke o transakciji koju inače ne bi donio.

21 Osim toga, taj sud tvrdi da, iako je žalbeno tijelo smatralo da tuženik u glavnom postupku nije mogao navesti informacije o točnom postotku koji se odnosi na kompenzacijsku količinu primjenjivu na zemljopisnom području obuhvaćenom određenom mrežom, s obzirom na to da operatori distribucijskih sustava električne energije rijetko objavljuju tu informaciju, to tijelo ipak nije utvrdilo da tuženik u glavnom postupku nije mogao od tih operatora pribaviti navedene informacije.

22 Imajući to u vidu, navedeni sud ističe da se izraz „način na koji se cijena izračunava” iz članka 7. stavka 4. točke (c) Direktive 2005/29 također može tumačiti na način da bi opće informiranje potrošača o relevantnim elementima izračuna cijene moglo biti dovoljno.

23 U tim je okolnostima Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li informacija koju trgovac treba pružiti u skladu s člankom 7. stavkom 1. i člankom 7. stavkom 4. točkom (c) [Direktive 2005/29] i koja se odnosi na način na koji se cijena izračunava prilikom određivanja cijene koja ovisi o potrošnji biti takva da potrošač može samostalno izračunati cijenu na temelju informacije ako zna kolika je njegova potrošnja?”

O prethodnom pitanju

24 Uvodno valja istaknuti da iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da se stranke u glavnom postupku ne slažu oko pitanja treba li simulator cijena dostupan na internetskoj stranici opskrbljivača električnom energijom, koji dotičnom potrošaču omogućuje da izračuna mjesečnu cijenu koju treba platiti za električnu energiju koja se koristi, među ostalim, za grijanje, sadržavati naznaku točnog postotka kompenzacijske količine koju opskrbljivač električnom energijom primjenjuje na tog potrošača, tako da potonji, koji je upoznat sa svojom potrošnjom električne energije, može samostalno izračunati tu cijenu.

25 U tim okolnostima sud koji je uputio zahtjev svojim prethodnim pitanjem u biti pita treba li članak 7. stavak 1. i članak 7. stavak 4. točku (c) Direktive 2005/29 tumačiti na način da, u okviru internetskog oglašavanja ponude opskrbe električnom energijom, informacija koja se odnosi na način na koji se cijena izračunava mora sadržavati točan postotak varijabilnog elementa, kao što je kompenzacijska količina, koji opskrbljivač električne energije primjenjuje na dotičnog potrošača, tako da potonji čim sazna količinu energije koju je potrošio može samostalno izračunati tu cijenu.

26 Valja podsjetiti na to da je samo poslovna praksa koja je prethodno kvalificirana kao „poziv na kupnju” obuhvaćena člankom 7. stavkom 4. Direktive 2005/29, dok sve poslovne prakse, uključujući pozive na kupnju, podliježu odredbama članka 7. stavaka 1. do 3. i 5. te direktive (presuda od 12. svibnja 2011., Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, t. 24.).

27 Budući da je sud koji je uputio zahtjev smatrao da oglašavanje ponude opskrbe električnom energijom posredstvom simulatora tarifa koji se potrošaču stavlja na raspolaganje na internetskoj stranici opskrbljivača električnom energijom predstavlja „poziv na kupnju” u smislu članka 2.

točke (i) Direktive 2005/29, valja istaknuti da ta odredba definira taj pojam kao „trgovačko komuniciranje koje navodi obilježja proizvoda i njegovu cijenu na način koji je primjeren korištenim sredstvima trgovačkog komuniciranja i na taj način omogućuje potrošaču da obavi kupnju”.

28 Osim toga, Sud je pojasnio da poziv na kupnju, kao poseban oblik oglašavanja, podliježe pojačanoj obvezi informiranja na temelju članka 7. stavka 4. Direktive 2005/29, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 14. (presuda od 12. svibnja 2011., Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, t. 28.).

29 Stoga svaki poziv na kupnju mora sadržavati određene bitne informacije navedene u članku 7. stavku 4. Direktive 2005/29 koje su potrošaču potrebne kako bi donio informiranu odluku o transakciji. Te informacije uključuju, u skladu s točkom (c) te odredbe, cijenu koja uključuje poreze ili, ako priroda proizvoda znači da se cijena razumno ne može unaprijed izračunati, način na koji se cijena izračunava.

30 Iz teksta članka 7. stavka 4. točke (c) Direktive 2005/29 najprije proizlazi da valja razlikovati navođenje konačne cijene od one koja se odnosi na način na koji se ta cijena izračunava, nadalje, da priroda proizvoda određuje situaciju u kojoj trgovac tu cijenu razumno ne može unaprijed izračunati i, naposljetku, da trgovac, s obzirom na to da nije u mogućnosti navesti tu istu cijenu, mora navesti načine na koje se ona izračunava ili, drugim riječima, način izračuna konačne cijene.

31 Stoga, kada se konačna cijena isporuke električne energije ne može razumno unaprijed izračunati, s obzirom na to da može ovisiti o određenim elementima, kao što su, na primjer, troškovi opskrbljivača električnom energijom, ali koji su neovisni o njegovoj volji ili su varijabilni ili pak, kao što to ističe sud koji je uputio zahtjev, o količini električne energije koju je potrošač stvarno potrošio, informacija o primjeni elementa kao što je postotak povećanja na temelju kompenzacijske količine, koji trgovac uključuje u konačnu cijenu, obuhvaćen je izrazom „način na koji se cijena izračunava” u smislu članka 7. stavka 4. točke (c) i kao takav predstavlja bitnu informaciju koja je potrošaču potrebna za donošenje informirane odluke o transakciji.

32 Nadalje, iz članka 7. stavka 1. Direktive 2005/29 proizlazi da je poziv na kupnju, poput oglašavanja o kojem je riječ u glavnom postupku, zavaravajući ako se njime izostavlja bitna informacija potrebna prosječnom potrošaču da bi u danim okolnostima donio informiranu odluku o transakciji te ga navodi ili je vjerojatno da će ga navesti na donošenje odluke o transakciji koju inače ne bi donio.

33 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da se bitna informacija, kao što je navod o primjeni postotka povećanja na temelju kompenzacijske količine, mora nalaziti u pozivu na kupnju poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, ako je potrebna prosječnom potrošaču kako bi on u danim okolnostima donio informiranu odluku o transakciji.

34 Valja istaknuti da je za potrebe tumačenja odredbi Direktive 2005/29 pojam „potrošač” od ključne važnosti. Ta direktiva kao mjerilo za ocjenu postavlja prosječnog potrošača koji je u razumnoj mjeri obaviješten, pažljiv i oprezan, uzimajući u obzir socijalne, kulturne i jezične čimbenike (presuda od 12. svibnja 2011., Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, t. 22.).

35 Stoga, kad je riječ o zavaravajućem karakteru oglašavanja, nacionalni sudovi moraju uzeti u obzir percepciju prosječnog potrošača koji je uobičajeno obaviješten, razumno pažljiv i oprezan (presuda od 12. svibnja 2011., Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, t. 23. i navedena sudska praksa).

36 Treba dodati da, kako i proizlazi iz uvodne izjave 18. Direktive 2005/29, test „prosječnog potrošača” nije statistički test i nacionalni sudovi i nacionalna tijela morat će primijeniti vlastite sposobnosti prosuđivanja kako bi odredili tipičnu reakciju prosječnog potrošača u pojedinom slučaju.

37 S obzirom na navedeno, tekst članka 7. stavka 4. točke (c) Direktive 2005/29 trgovcu ne propisuje način na koji mora obavijestiti potrošača o načinima izračuna cijene.

38 Nadalje, zbog prirode dotičnog proizvoda i, osobito, uvjeta proizvodnje, isporuke ili pak krajnje uporabe tog proizvoda, trgovac se može naći u nemogućnosti da unaprijed i precizno raspolaže svim sastavnicama konačne cijene, tako da potrošaču ne može priopćiti način izračuna te cijene na način da on može sâm izvršiti taj izračun.

39 Prema tome, stupanj obaviještenosti o načinu na koji se cijena izračunava ne može podrazumijevati to da potrošač mora biti u mogućnosti, na temelju te informacije, sam izračunati tu cijenu i na taj način doći do konačne brojke.

40 S tim u vezi valja podsjetiti na to da Direktiva 2005/29 ne sadržava nikakvu preciznu odredbu o opsegu bitne informacije i mediju za njezino prenošenje (vidjeti u tom smislu presudu od 8. veljače 2017., Carrefour Hypermarchés, C-562/15, EU:C:2017:95, t. 37.).

41 Stoga informacija o načinu na koji se cijena izračunava, u smislu članka 7. stavka 4. točke (c) te direktive može biti prikazana, primjerice, u obliku raspona postotaka ili preciznog, ali uvjetno primjenjivog postotka ili pak unaprijed utvrđenog postotka, ali uz naznaku da njegova razina može varirati tijekom vremena zbog varijabilnih elemenata neovisnih o volji trgovca.

42 Takvo tumačenje članka 7. stavka 4. točke (c) Direktive 2005/29 potkrijepljeno je ispitivanjem opće strukture članka 7. te direktive.

43 U tom pogledu valja podsjetiti, na prvom mjestu, na to da iz članka 7. stavka 2. Direktive 2005/29 proizlazi da je poziv na kupnju, poput oglašavanja o kojem je riječ u glavnom postupku, zavaravajući ako trgovac skriva informaciju o načinu na koji se cijena izračunava ili je pruža na nejasan, nerazumljiv, dvosmislen ili nepravodoban način ili ako u bilo kojem od tih slučajeva to prosječnog potrošača navodi ili je vjerojatno da će ga navesti na donošenje odluke o transakciji koju inače ne bi donio.

44 Iz toga proizlazi da je trgovac dužan navesti sve sastavne elemente izračuna cijene. Isto tako, trgovac mora svaki od tih elemenata priopćiti na način da prosječni potrošač može donijeti informiranu odluku o transakciji.

45 Na drugom mjestu, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Direktive 2005/29, zavaravajuću prirodu poslovne prakse treba ocijeniti uzimajući u obzir, među ostalim, činjenični kontekst te prakse, sva njezina obilježja kao i ograničenja svojstvena korištenom sredstvu priopćavanja. Članak 7. stavak 3. te direktive pak predviđa da u svrhu utvrđivanja jesu li informacije izostavljene treba uzeti u obzir ograničenja prostora i vremena uvedena sredstvom priopćavanja kao i mjere koje je trgovac poduzeo kako bi na druge načine te informacije učinio raspoloživima potrošaču (vidjeti u tom smislu presudu od 12. svibnja 2011., Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, t. 53. i t. 54.).

46 Iz tih odredbi proizlazi da opseg informacije o načinu izračuna cijene koju trgovac treba priopćiti u okviru poziva na kupnju treba ocijeniti osobito s obzirom na činjenični kontekst tog poziva na kupnju i korišteni medij za priopćavanje (vidjeti u tom smislu presudu od 12. svibnja 2011., Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, t. 55. i od 26. listopada 2016., Canal Digital Danmark, C-611/14, EU:C:2016:800, t. 27.).

47 Sud koji je uputio zahtjev navodi da nije utvrđeno niti je očito da sredstvo priopćavanja koje se koristi u svrhu predmetne poslovne prakse, odnosno simulator tarifa dostupan na internetskoj stranici tuženika u glavnom postupku, nameće ograničenja prostora ili vremena.

48 S obzirom na navedeno, kako bi se utvrdio opseg informacija koje trgovac mora priopćiti u pogledu načina izračuna cijene, sud koji je uputio zahtjev morat će uzeti u obzir činjenični kontekst oglasa o kojem je riječ u glavnom postupku.

49 S tim u vezi, s jedne strane, tuženik u glavnom postupku tvrdi, a što nije na Sudu da provjeri, da nije razumno očekivati da on u svojem oglašavanju može navesti točan postotak koji se odnosi na kompenzacijsku količinu. Tako tvrdi da operatori distribucijskih sustava električne energije sa sjedištem na njemačkom državnom području ponekad zadržavaju različite i u vremenu promjenjive postotke, tako da bi, kad bi u stvarnom vremenu potrošačima trebao navesti točan iznos takvog postotka, morao svakodnevno ispitivati sve te operatore o svakoj eventualnoj izmjeni tog elementa. Prema mišljenju tuženika iz glavnog postupka, takav bi način zahtijevao mobilizaciju nerazmjernih sredstava.

50 S druge strane, iz odluke kojom se upućuje zahtjev proizlazi da oglašavanje u kojem se prikazuju prijedlozi tarifa koje je generirao simulator tarifa sadržava poveznicu na opće uvjete prodaje koje primjenjuje tuženik u glavnom postupku. U tom dokumentu potonji navodi potrošaču da je operator lokalne mreže taj koji određuje noćnu tarifu koja odgovara primjeni snižene tarife kao i postotak koji se zadržava na ime kompenzacijske količine i da ga je operator lokalne mreže utvrdio na 25 % za zemljopisno područje na koje se odnosi njegovo sjedište.

51 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da se – u činjeničnom kontekstu poziva na kupnju o kojem je riječ u glavnom postupku – ne može smatrati, pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjev, da taj poziv sadržava „zavaravajuće izostavljanje” u smislu članka 7. stavaka 1. i 4. Direktive 2005/29, s obzirom na to da poveznica na opće uvjete prodaje, u kojima se navode podaci o postotku koji se zadržava na ime kompenzacijske količine, bude vidljivo prikazana i da je potrošačevo prihvaćanje ponude tehnički uvjetovano njegovom potvrdom da je upoznat s tim uvjetima, čime se jamči da će taj potrošač donijeti informiranu odluku o transakciji.

52 S obzirom na prethodne okolnosti, na postavljeno pitanje treba odgovoriti tako da članak 7. stavak 1. i članak 7. stavak 4. točku Direktive 2005/29 treba tumačiti na način da u slučaju poziva na kupnju izvršenog pomoću tržišnog komuniciranja na internetu, informacija koja se odnosi na način na koji se cijena izračunava ne mora nužno sadržavati točan postotak varijabilnog elementa kao što je kompenzacijska količina koju primjenjuje opskrbljivač električne energije na dotičnog potrošača, tako da potonji može samostalno izračunati tu cijenu ako je upoznat sa svojom potrošnjom električne energije, pod uvjetom da to komuniciranje upućuje na načelnu primjenu takvog postotka, uz naznaku njegove eventualne visine i elemenata koji na nj utječu, omogućujući tako prosječnom potrošaču da donese informiranu odluku o transakciji.

Troškovi

53 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

Članak 7. stavak 1. i članak 7. stavak 4. točku (c) Direktive 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi)

treba tumačiti na način da:

u slučaju poziva na kupnju izvršenog pomoću tržišnog komuniciranja na internetu, informacija koja se odnosi na način na koji se cijena izračunava ne mora nužno sadržavati točan postotak varijabilnog elementa kao što je kompenzacijska količina koju primjenjuje opskrbljivač električne energije na dotičnog potrošača, tako da potonji može samostalno izračunati tu cijenu ako je upoznat sa svojom potrošnjom električne energije, pod uvjetom da to komuniciranje upućuje na načelnu primjenu takvog postotka, uz naznaku njegove eventualne visine i elemenata koji na nj utječu, omogućujući tako prosječnom potrošaču da donese informiranu odluku o transakciji.

Potpisi